

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

POROČILO IN RAZPRAVA O PREGLEDU KMETIJSKIH POSESTEV

— zapisnika 7. redne seje Okrajnega ljudskega odbora

Na 3. seji obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora je bil sprejet sklep o pregledu kmetijskih posestev socialističnega sektorja v območju okraja in je bila imenovana posebna komisija z nalogo, da opravi ta pregled. Komisija je temeljito pregledala posvetstva, ugotovila obstoječe stanje in na podlagi ugotovitev napravila zaključke ter stavila svoje predloge. Podrobno poročilo o pregledu je bilo objavljeno v št. 23 in 24 Glasnika.

Na 7. seji obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora je bila o poročilu razprava in so bili na podlagi predlogov komisije sprejeti določeni sklepi za nadaljnji razvoj socialističnih kmetijskih gospodarstev. Zaradi važnosti tega vprašanja objavljamo v celoti dopolnitve, ki jih je dal k poročilu na seji ljudskega odbora (ov. Franc Sitar, predsednik Odbora za kmetijstvo Sveta za gospodarstvo OLO ter celotno razpravo k poročilu in sprejete sklepe.

Tov. Franc Sitar je že objavljeno poročilo komisije dopolnil in izjavil naslednje:

Ljudski odbor bi rad opozoril na nekatere značilnosti, tako da bi imel pri presoji in oceni dela naših kmetijskih gospodarstev čim jasnejšo sliko.

V območju okraja je 131.471 hektarov površin, od katerih je izpluženih 10.107 ha. V razne organizacije, gospodarska posvetstva, inštitute ter zadruge je vključenih 5.357 ha. To pomeni, da je organiziranih površin vsega skupaj 53 %, neorganiziranih pa je ostalo 47 %. To zemljo izkorišča najemnik privatnik in kakor izhaja iz naših zaključkov, bi bilo potrebno to zemljo dati na razpolago kmetijskim gospodarskim organizacijam, če hočemo, da bomo od te zemlje nekaj več dosegli.

Komisija je ugotovila, da nismo imeli jasne ali dokončne slike glede razvoja naših kmetijskih gospodarstev. To pa zaradi razloga, ker so se naša posvetstva formirala sukcesivno iz površin, ki so se vključevale v kmetijske gospodarske organizacije delno na podlagi Zakona o agrarni reformi, delno na podlagi Zakona o zaplembi in delno na podlagi zakona o kmetijskem zemljiškem skladu. Poleg tega je komisija ugotovila, da so se pri kmetijskih gospodarstvih menjali upravni organi in so bila posvetstva v sklopu raznih direktacij, ustanov, zavodov, podjetij itd. Tako imamo primere, da je eno samo posvetstvo v preteklem razdobju menjalo šest upravnih voditeljev (AOR) in so te spremembe slabile kmetijsko organizacijo. Vsi ti različni upravni organi so preusmerjali delo na posvetstvih za svoje potrebe kot n. pr. za preskrbo

menz, za vzrejo prašičev itd. Vse to je imelo za posledico, da se posvetstva niso mogla pravilno ekonomsko razvijati. Naslednja slabost je bila ta, da je bila vse premalo posvečena pozornost tem kmetijskim gospodarskim organizacijam v pogledu pravega pregleda površin in v pogledu evidenc. V nekaterih občinah smo našli na to, da niso vedeli povedati, koliko je površin Splošnega ljudskega premoženja, oziroma smo zvedeli, da so boljše površine zemlje odane v izkoriščanje za zelo nizko najemno privatniku.

Zaradi pomanjkljivega pregleda površin posameznega posvetstva niso mogli občinski ljudski odbori dobiti niti približne orientacije glede razvoja in perspektive posvetstev. Ena od naslednjih pomanjkljivosti je razdrobljenost posameznih površin. Ugotovili smo, da imamo 140 ha veliko posvetstvo, ki je razdrobljeno oziroma razdeljeno na 350 različnih majhnih parcel. Tako razdrobljenost ne more pripeljati k boljši organizaciji dela in k zvišanju proizvodnje ampak narobe, znižuje proizvodnjo. Zato je ena prvih nalog, da se prične s komasacijo in arondacijo površin, s čimer bi bila omogočena boljša proizvodnja na teh posvetstvih.

Po drugi strani pa je komisija ugotovila, da predstavljajo vsa šteta posvetstva, ki so v tem razdobju od neke mere že izgrajena in imajo zgrajene objekte in arondirane površine, močan gospodarski činitelj v pogledu pospeševanja kmetijstva. Ta izgrajenost vpliva na proizvodnjo, predvsem v pogledu vzreje živine in semenkega blaga. Res je, da je takih posvetstev malo (n. pr. posvetstvo Bokalce, Boštanj, Pšata), vendar nam naše ugotovitve zgovorno pričajo, da je edina rešitev v tem, da se vsa posvetstva nekoč dogradijo tako, da bodo lahko tudi nekaj nudila.

S tem v zvezi navajam nekaj števil, ki so značilne za dobro organizacijo socialističnega kmetijskega obrata v pogledu semenkega blaga. V lanskem letu je bilo pridelanih v okraju nad 14 vagonov prvovrstnih semenkih žit. Če računamo, da posejemo 750 ha s prvovrstnim semenom, dosežemo s tem 30 odstotkov večji donos žit, kar predstavlja 375 kg več žita. Isto je pri krompirju. Pridelali smo 110 vagonov prvovrstnega semenkega krompirja, kar bi zadostovalo za 620 ha površin. Če računamo, da so nam te površine večje, da ne 4.960.000 kg krompirja več. To nam pove, da moramo paziti, da bodo površine dobro obdelane, kar je tudi velike važnosti za privatni sektor.

Zdi se mi, da so pripombe, češ da družba pomaga samo državnemu sektorju, privatnik pa da od tega ničesar nima, zgrešene. Če na državnih posvetstvih zvišamo proizvodnjo in izboljšamo rentabilnost, pomeni to tudi izboljšanje za privatni sektor, ker bo lahko več dobil od državnega sektorja. Te stvari so posebno važne sedaj, ko razpravljamo o novih ukrepih v kmetijstvu, glede zboljšanja rezultatov. Hkrati ko uporabljamo nove mere v pogledu obdavčitve kmetov, moramo iskati tudi rešitve glede povečanja proizvodnje. To je eden od tistih instrumentov, ki bo družbi in privatniku več dal. Če bo privatnik pridelal več krompirja in žita, bo imel tudi več dohodkov.

Komisija je pregledala 18 posvetstev, katera smo razdelili v tri skupine. V prvo skupino smo razvrstili tista posvetstva, ki sa že do neke mere organizirana. Pri tem poudarjam, da v našem okraju nimamo nekega popolnoma organiziranega posvetstva.

To izvira tudi od tega, ker so naša posvetstva dobila nove površine na podlagi Zakona o zemljiškem kmetijskem skladu, Posvetstvo Bokalce in Boštanj sta že bila izgrajena, nato pa sta dobila še nove površine, toda brez potrebnih objektov, predvsem hlevov. Zato je danes na posvetstvu Bokalce položaj tak, da ima to posvetstvo dovolj površin, nima pa kapacitet, lo pa predvsem zaradi tega, ker nima hlevov, čeprav je podana možnost, da bi se na posvetstvu redilo še najmanj 50 do 70 glav živine. Krme ima posvetstvo dovolj, še celo preveč in se je se no prodajalo. To je bilo sicer za posvetstvo rentabilno, toda glede na to, da se nahaja posvetstvo v neposredni bližini Ljubljane, ni za nas koristno. Zaradi tega smo to posvetstvo razvrstili v prvo skupino, ker smatramo, da je treba posvetstvu pomagati, da pride do njegove dokončne ureditve oziroma izgradnje. Isti položaj je na posvetstvu Boštanj. Tudi to posvetstvo je dobilo nove površine zemlje na podlagi Zakona o kmetijskem zemljiškem skladu ter potrebuje zato nove objekte. Pri vseh posvetstvih pa so problemi gnojnične jame, ki jih nimamo. S tem se mnogo dragocenega gnojila zgubi, namesto da bi ga koristno uporabili.

V drugo skupino smo razvrstili posvetstva, ki so v prvi fazi organizacije. To so predvsem tista posvetstva, ki so bila prenesena od svoječasnih kmetijskih delovnih zadrug ter posvetstva s površino, pridobljeno po Zakonu o zemljiškem maksimumu. Ta posvetstva bi kot dobro organizirana kmetijska gospo-

darstva lahko nekaj predstavljala. Smatram, da bi bilo treba pomagati tudi tem posvetstvom, da bi se uredila.

V tretjo skupino smo razvrstili posvetstva, glede katerih še ni rešeno vprašanje lastništva. Gre za posvetstva, katerih zemlja je delno last SLP, delno pa last privatnika in je glede tega dela urejeno z najemnimi pogodbami. Te pogodbe niso napravljene za daljšo dobo. Dokler pa vse to ni razčšeno in urejeno, ne bo uspeha, kakršnega si želimo. Tukaj omenjam, da niso prejela nobenih podpor posvetstva, ki smo jih imeli v zakupu od privatnikov, ker bi privatnik lahko prekinil pogodbe. Posvetstvo v Cerkljani je prišlo v likvidacijo zaradi slabe organizacije. Formirano je bilo iz površin kmetijske zadruge ter ni bila speljana takšna organizacija, kot bi morala biti. Hlevji so bili zgrajeni na prostoru, kjer ima svoje objekte podjetje »Brest«. Objekti so oddaljeni od najbližje površine zemlje 3 km. Predstavljajte si, koliko stane prevoz semen in gnojil do njive, ki je oddaljena od objekta 3 km.

Posvetstvo Markovec v občini Loška dolina nismo mogli točno pregledati, ker nismo mogli ugotoviti pravih površin. To posvetstvo ima na razpolago nekaj nad 400 ha površin. Redi pa vsega okrog 30 krav. Vse površine ležijo popolnoma na drugem kraju, kot pa so gospodarski objekti. Te stvari bi bilo treba najprej rešiti in nima smisla, da bi v objekte na obstoječih krajih še kaj investirali, kar bi se pokazalo, da je nepravilno in neekonomično.

Komisija je ugotovila tudi, da predstavlja danes na naših kmetijskih posvetstvih največjo slabost tudi način nagrajevanja. Izvzemj posvetstva Pšate ni na nobenem posvetstvu urejen način nagrajevanja po učinku. Šele potem, ko smo o tej zadevi razpravljali z vodstvi posvetstev, so vodstva pričela stvar obravnavati. Na posvetstvu Jesenkovo so to uredili in so v kratkem času dosegli dobre rezultate. Ne samo to, da so kmetijski delavci pokazali prizadevnost, pokazali so se tudi rezultati glede pridelkov, živinoreje itd. Treba je vedeti, da je potrebno na posvetstvih dobro skrbeti za živino, da je vedno nahranjena in napojena tako kot je treba. Če pa so delavci, ki imajo s tem opravka, plačani na uro, s ne prizadevajo dovolj, da bi bilo vse to tudi v redu opravljeno. Ko so na nekaterih posvetstvih uvedli sedaj način nagrajevanja po učinku (n. pr. plačevanje od litra mleka, od prirastka), se je stvar spremenila. Govoril sem z upravnikom posvetstva Logatec o tej stvari. Povedal mi je, da so s plačevanjem po učinku dosegli zelo dobre rezultate: kljub temu, da so izločili 7 slabih krav, imajo več mleka. Delavci so postali bolj skrbni, od tega

imajo korist posvetstvo in delavci, ki so bolj zadovoljni.

Po grobi oceni komisije bi bilo potrebno za dograditev posvetstev okoli 800 milijonov dinarjev. To vsoto bi bilo treba dati v razdobju od pet do šest let. Ta vsota je manjša kot pa jo dajemo za druge investicije in vendar gre tukaj za 10.000 ha kmetijske površine. Ne smemo pozabiti, da smo odgovorni, da iz teh kmetijskih posvetstev pridobimo kar se največ pridobiti da. Po naši oceni bi v letošnjem letu morali dejansko investirati v tiste objekte, ki bi v najkrajšem času nekaj donosali, to so hlevi, gnojnične jame, silosi in podobno, za kar bi potrebovali 159 milijonov dinarjev. V tej številki so vsota tudi sredstva, ki bi bila potrebna za dograditev in ureditev Pšate. Posvetstva Pšate nismo pregledali, vendar smatramo, da je Pšata kmetijsko gospodarstvo, na katerem je Ljubljana zainteresirana. Posvetstvo že tudi, nekaj daje. Poslovno leto je posvetstvo zaključilo s 7 milijoni dobička, to pa predvsem zaradi tega, ker so v glavnem producirali semensko blago in so bili doseženi hektarski donosi verjetno v vsej republiki največje kapacitete. Ti donosi so bili tudi v jugoslovanskem merilu postavljeni v vrsto najboljših hektarskih donosov. Komisija smatra, da bi se naložila v posvetstvo Pšata finančna sredstva, ker je posvetstvo dokazalo zmožnost obstoja.

Poseben problem predstavlja jo posvetstva na Barju. Tam imamo tri posvetstva: »Ljubljana« (bivše Jesenkovo), »Brest« in »Verde«. Posvetvi Verd in Brest sta v izgradnji in imata izredno težke pogoje, ker se morata boriti z Barjem. Komisija smatra, da je treba vprašanju Barja posvetiti večjo pozornost kot pa jo ima Barjanska vodna skupnost. Ta posvetstva bi morala služiti kot obrati, na katerih bi se izvrševale poizkušnje, kaj se da napraviti iz barjanske zemlje.

V tem pogledu pa smo od strani strokovnjakov dobili precejšnjo pomoč. Ko smo proučevali bivše posvetstvo Jesenkovo in ko smo pričeli z melioracijami, nismo imeli tiste strokovne pomoči naših strokovnjakov, kot bi jo morali imeti. Čisto smo bili postavljeni pred kritiko, ki so jo iznašali državljani, češ da je Jesenkovo zanemarjeno, da raste na njem plevel, nihče pa ni upošteval, da so bile na tem posvetstvu potrebne melioracije, ki bodo kot poizkus služile tudi ostalim posvetstvom in da bomo takrat, ko bomo rešili vprašanje odvečne vode na Barju, prišli do zaželenih rezultatov. Poleg tega se mi zdi, da bo treba ureditev Barja preštudirati s širšega vidika. Barje bo treba obravnavati tako, kot smo obravnavali urejevanje Pšate. Treba bo osebne interese podrediti skupnim interesom. Barjanska vodna skupnost dela v glavnem za privatni sektor, kajti na tem območju imamo le šest državnih, toda 22 privatnih posvetstev. Tu je treba voditi po-

litiko, ki bi bila v interesu celote in družbe.

V glavnem sem v kratkem obravnaval vprašanja, za katera sem smatral, da so važna. Na koncu bi rad opozoril še na sključke in predloge, ki jih je komisija dala v poročilu za obravnavo pred ljudskim odborom. Ti zaključki in predlogi so:

1. Vsa zemlja SLP mora biti v prvi vrsti na razpolago obstoječim kmetijskim gospodarskim organizacijam. Sele če jo te organizacije ne potrebujejo, se lahko da zemlja v najem drugim interesentom.

2. Takoj je treba zbrati točne podatke o površinah SLP in ustvariti v občinah točno evidenco o vseh zemljiščih SLP. Na podlagi tako ustvarjenega pregleda je treba pričeti z izdelavo gospodarskih ureditvenih načrtov.

3. Občine naj takoj pričnejo oziroma nadaljujejo z združevanjem razdrobljenih površin v obliki arondacije ali komasacije zemljišč.

4. Potrebno je zagotoviti najnujnejša sredstva pri skladu za pospeševanje kmetijstva za tista posestva, ki so organizirana že do take stopnje, da že dosejani rezultati kažejo uspešen napredek in nato šele za ostala posestva.

5. Uprava za vodno gospodarstvo LRS, Vodna skupnost za melioracije ljubljanskega Barja in ostale vodne skupnosti naj v večji meri osredotočijo svojo dejavnost tja, kjer so socialistični obrati, katerim naj pomagajo k hitrejšemu razvoju.

6. Kmetijske organizacije naj pristopijo takoj k pripravi in proučevanju načina nagrajevanja po učinku dela ter pri tem koristijo že dosežene rezultate na posestvu Kočevje.

7. Vsa posestva v območju okraja naj bodo vezana na enotno strokovno vodstvo in naj se v pogledu operative in kmetijske pospeševalne službe vežejo na OZZ.

8. Posestvom je treba dati na razpolago finančna sredstva za zgraditev stanovanj kmetijskim strokovnim delavcem in ostalim delavcem, ker sicer ni mogoče zaposliti na kmetijskih posestvih dobrega kmetijskega kadra. Občine pa naj pomagajo s svojo intervencijo, da se iz stanovanj, ki so v zgradbah, katere spadajo k posestvom, izselijo vsi, ki na posestvih niso zaposleni.

Po uvodnem poročilu tov. Sitarja se je razvila razprava o poročilu. Prvi se je oglašil Vinko Stržaj:

S tem, da smo izvolili komisijo za pregled kmetijskih posestev, smo napravili dobro potezo: dobili smo jasno sliko o stanju na državnih posestvih, čeprav sem se v začetku bal, da se bo obhod kmetijskih posestev spremenil v ekukurzijo. Vidim pa, da je komisija dobro opravila svoje delo. Glede rentabilnosti državnih posestev pa sem vendar še skeptičen. Vsakdo, ki pozna kmetijsko delo, ve tudi, da je obdelava zemlje težka in da je treba mnogo delati, če se hoče priti do pozitivnih rezultatov. Delo pa se lahko zboljša najbolj z nagrajevanjem po učinku. Na ta način se bo zemlja res izkoristila in se bo iz nje pridobilo, kar se pridobiti največ da ter ne bo ostala neobdelana.

Nato je razpravljajl o poročilu Andrej Petelin, zveznj poslanec in predsednik Okrajne zadrudne zveze, ki je izvajal: K samemu

poročilu nimam kaj pripomniti, posebno ne k predlogom za sklepe. Komisija je temeljito obravnavala problem kmetijskih posestev in dala predloge za pospeševanje socialističnih kmetijskih gospodarstev in za urejanje socialističnih odnosov na vasi. To je ena od osnovnih nalog bližnje bodočnosti. Iz poročila vidim, da so kmetijska posestva od 1952. leta dalje dosegla vidne rezultate. Imamo pa še napake pri sami proizvodnji, ki ni pri vseh socialističnih kmetijskih gospodarstvih najboljša. Tukaj bi omenil, da do bimo zelo težko kvalitetne delavce in strokovnjake, če jim ne nudimo pogojev za življenje v bližini posestva, a teh pogojev največkrat nimajo. Naša osnovna naloga pa je, da posestva zgradimo na tisto višino, da jih bomo lahko še boljše izkoriščali, kot pa smo jih doslej. Podatke imam za osem naših posestev, ki spadajo pod Okrajno zadrudno zvezo. Od leta 1954 do 1955 je proizvodnja narasla za 20 do 50 %. Če pa ta posestva primerjamo s stanjem iz leta 1952, vidimo, da je proizvodnja narasla za 100 %. Treba je vplivati z večjimi finančnimi sredstvi in z večjo pomočjo s strani strokovnega kadra, da dosežemo še boljše rezultate. Cesto se slišijo kritike s strani državljanov, da smo toliko in toliko dali za posestva, da pa ni nobenih rezultatov na tržišču, da je bil denar, ki smo ga dali za ta posestva, vržen stran in da iz tega nikoli ne bo nič. Tov. Sitar je v svojem poročilu omenil, da je bilo vloženih v zemljo za 17 posestev od 1954. leta do danes le 265 milijonov dinarjev. Dejansko ne moremo pričakovati ne vem kakih uspehov od posestev, ki so brez skladišč in osnovnih objektov, brez katerih je težko delati. Izpred vojne nimamo niti eno posestvo dograjeno. Zemlja pa, ki smo jo dobili po vojni na podlagi Zakona o agrarni reformi in o zaplembi, ni bila najboljša in je bila že izkoriščena. Zemlja, ki smo jo dobili pozneje na podlagi Zakona o kmetijskem zemljiškem skladu, je bila najslabša, ker je imel privatni kmet možnost izbire, kakšno zemljo bo dal. Poleg tega smo prejeli le zemljo brez vsakršnih osnovnih sredstev, ki so ostala last privatnega proizvajalca. To so dejstva, ki jim ni mogoče oporekati in zaradi katerih nas bo stalo precej naporov, da ta pridobljena posestva, ki smo jih dobili na ta način, tudi primerno uredimo oziroma izgradimo. Doslej smo pač ta posestva uredili toliko, kolikor se je dalo. Pred nas se postavlja tudi problem rentabilnosti posestev. Za dograditev socialističnih kmetijskih posestev je potrebno najmanj 350.000 dinarjev investicij na hektar. To predstavlja veliko breme za proizvodnjo. Če dvignemo proizvodnjo še za sto odstotkov, ne moremo kriti anuitet amortizacije. Vzemimo n. pr. zadrudno posestvo v Stični. Glede tega posestva se sliši kritike s strani strokovnjakov, toda če hočemo usposobiti za proizvodnjo 50 ha najboljše zemlje, moramo napraviti hlev in druge gospodarske zgradbe. Toda takoj se nam postavi vprašanje, kako bomo krili anuitete, ali naj se napravijo odprti hlevi in se ta zemlja uporablja samo za mlekarstvo proizvodnjo? Na ta način bi morda bila proizvodna cena mleka 15 do 20 dinarjev naše cene, kolikor toliko urejeno posestvo Boštjan pa ima pro-

izvodno ceno mleka 28 dinarjev. Oni imajo pri 400 litrih mleka dnevno 400 dinarjev izgube, katero krijejo s krompirjem in semensko pšenico. Oni imajo tudi dobre molznice po 3.200 litrov mleka (hlevsko povprečje), kar je za 800 litrov mleka več napram privatnikom. Rodovniška živina zadrudnikov ima 2450 litrov povprečne molznosti. Rezultati so tukaj že danes in se dajo doseči še večji in se tudi morajo doseči. V nekaj letih lahko računamo še na boljše rezultate, seveda ne s pretiranimi investicijami. Predvidenih 800 milijonov dinarjev za socialistični kmetijski sektor bi se dalo znižati, če bomo boljše projektirali in če ne bomo dajali načrte v izdelavo podjetju, ki zahteva za 1 načrt 1 milijon do 1.200.000 dinarjev, kakor je bil to primer s posestvom v Stični. Mislim, da ni da bi gradili hiper-moderne objekte, treba je gledati, da zgradimo eknomične gospodarske zgradbe. To je osnovno vprašanje, ki ga bo treba reševati skupno z višjimi organi. Treba se bo že enkrat odločiti, kakšen tip hleva bomo gradili.

Druga stvar je vprašanje nagrajevanja, o kateri je tudi že govoril tov. Sitar. To vprašanje bo treba letos premotriti in pomagati posestvom, da bodo začela z uvedbo nagrajevanja po učinku. Če to vprašanje ne bomo rešili, ne bomo imeli uspeha tudi z zidanjem stanovanj, ker zaradi slabega nagrajevanja ne bomo mogli ljudi obdržati.

Nato se je oglašil ponovno k razpravi Stržaj Vinko: Slišali smo različne pripombe o kmečkih posestvih, ki so v rokah privatnikov. Mi obravnavamo samo posestva, ki so lasti Splošno ljudskega premoženja, to se pravi, državna posestva. Mislim, da ni pravilna primerjava, da ima privatnikova krava 1500 litrov mleka, krava z državnega posestva pa toliko in toliko več mleka. Državna posestva prejemajo namreč stalne dotacije in subvencije, imajo razne privilegije samo zato, da dvignejo proizvodnjo, zasebni kmetovalci pa tega nimajo. Tudi kar se tiče obdavčitve, bi bilo treba skušati priti na pravilno pot, toda zaenkrat temu še ni tako. Dejansko so škarje med industrijskim in kmečkim prebivalstvom nepravilno razprte, tako da se kmet ne more postaviti na noge. Večina kmečkih stavb je starih, tudi po več kot 80 let, ter se rušijo odnošno razpadajo. V naših krajih je posebno težko stanje tudi zaradi tega, ker so prostore v teh hišah zasedli logarji, tako da za ljudi, ki bi delali na posestvih nimajo prostora. Nič ni čudnega, če mladi ljudje nočejo obstati na posestvih, kjer je delo težko in malo zaslužljivo. Zato raje odhajajo v industrijo, češ, da ne bodo delali na kmetih in se trudili kot njihovi očetje in stari očetje.

Petelin Andrej je nato izvajal v razpravi naslednje: Tovariš predgovornik je omenil privilegije, ki naj bi jih imela državna posestva. Mislim, da je treba to stvar gledati objektivno kakšno, kakor je. Ne moremo trditi, da privatni sektor ni dobil od države nobene subvencije. Kaj pa potem regres? Odvisno pa je od vsakega posameznika, koliko te regrese, ki jih je država dajala, koristi. Dejstvo je, da je privatni sektor dobil verjetno več podpore, kot pa državni sektor. Mislim, da nobeno državno posestvo ni dobilo gnojila po 4, 3, 2 ali celo po 0,50 dinarjev, kot so ga prodajali v nekaterih zadrugah. Tovariš Stržaj ne sme pozabiti, da prispeva država pri vsakem kilogramu gnojila po se-

danjih cenah po 5 do 22 dinarjev, v letu 1955 pa od 12 do 31 dinarjev. Privatni kmetje so se posluževali regresov, kar je popolnoma razumljivo. Od 13 milijard 600 milijonov dinarjev, kolikor je bilo v državnem merilu dano za regrese pri umetnih gnojilih in kmetijskih strojih, so člani kmetijskih zadrug prejeli skoraj največji delež, kar je socialističnega sektorja manj kot 10 %, medtem ko je privatnih kmetijskih površin 90 %. Poleg regresov so bila dana znatna sredstva iz kmetijskih pospeševalnih skladov, ki so jih dobivali tudi kmetje.

Navedel bom še nekatere podatke iz zadrudnega sektorja. Družba nam je pustila celoten dobiček, ki je v lanskem letu znašal 233 milijonov dinarjev. Za pospeševanje kmetijstva je bilo od te vsote dodeljenih 68 milijonov dinarjev. Večina sredstev za pospeševanje kmetijstva je bila uporabljena za pospeševanje živinoreje, poljedelstva, sadjarstva, za zaščito služb itd. To se pravi, v eni ali v drugi obliki so pomoč prejeli tudi člani KZ.

Socialističnim kmetijskim gospodarstvom moramo nuditi vso pomoč. Ne smemo pozabiti, da so to naša socialistična jedra na vasi, iz katerih še sedaj dobivamo večino kvalitetnega semena tudi za privatni sektor. Na našem socialističnem sektorju pridelujemo semensko blago. V dveh do treh letih bomo lahko vse seme zamenjali, kar pomeni 20 do 30 % večje pridelke. Če dajemo pomoč socialističnemu sektorju, bo imel od tega korist tudi vsak privatni kmetovalec. Za letošnje leto imamo predvidenih 1 milijard sredstev za investicije, poleg tega preko 2 milijardi zadrudnega dobička, preko 1 milijard raznih skladov okraja, občin in republike. Nekateri si predstavljajo, da bi obstojala podpora oziroma pomoč kmetijskim posestvom v tem, da bi se enostavno črtal davek in vse druge dajatve in da bi se skladi za kmetijstvo razdelili posameznikom vsakemu nekaj. Če bi tako napravili, bi prihodnje leto ne pridelali nič več žita in krompirja, kot smo ga pridelali letos. Dotacija, ki se daje socialističnemu kmetijskemu sektorju, je v interesu družbe in je pravilno, da se sredstva dajejo tja, kjer se najhitreje povrnejo in kjer koristijo celotnemu našemu gospodarstvu in kmetijstvu.

Izvajanja tov. Petelina so ljudski odborniki potrdili s ploskanjem.

Nato je razpravljajl tov. Urbas o tem, da je prav, da se pokaže kvaliteta državnih in zadrudnih posestev, da se ljudem dokaže, da so tukaj pravilni odnosi. Ljudem pa, ki delajo na teh posestvih, je treba dati priznanje, da ne izgubijo veselja d, kmetijskega dela. V zvezi s tem bi bilo treba kmetijskim delavcem dati možnost, da si pridobijo kvalifikacijo.

Tov. Urbasu je odgovorila tov. ing. Vera Marentič, ki je povedala, da je ureditev kvalifikacij že urejena z možnostjo, da lahko napravi delavec izpit, s katerim si pridobi kvalifikacijo, in da na podlagi tega lahko tisti, ki so sposobni, napredujejo.

Nato je razpravljajl Franc Sitar, ki je iznesel, da se s pripombami posameznih diskutantov strinja, razen s pripombami tov. Stržaja, kateremu pa je že odgovoril tov. Petelin. Tov. Sitar je dodal, da so privatna kmetijska posestva imela privilegije, ne pa državna. Državna posestva so že dosti plačala obresti na

osnovna sredstva in je ukrep davka na površine spravil stvar na ravno nogo državnih posestev s privatnimi. Prav te stvari kažejo, da so privatni kmetovalci uživali privilegije. Tov. Sitar se je nato dotaknil še zadeve, na katero je pozabil v svojem poročilu: nekatera posestva so vzgajala tudi osnovno čredo, kar predstavlja prilično vrednost. Če gotova posestva pri tem izkazujejo izgubo, ne gre tu za izgubo, ki bi jo morala država kriti. Sicer tudi ta posestva izkazujejo dobiček. Če pa so iz lastnega vzgajali in redili živino, je naša dolžnost, da jim pomagamo pri tem. Če bi posestva dobila dotacijo za nabavo osnovne črede, bi bila stvar drugačna. Dobre živine enostavno ne bi mogla kupiti, n. pr. v območju mesta bi lahko dobili samo izmolzene krave, ki so kvečjemu za zakol. Gospodarstva kupijo krave in jih do konca izmolzejo. V sedanjih prilikah tudi drugega ni mogoče. Na posestvu Kočevje smo se zanimali, če bi nam lahko pomagali z živino. Položaj je tak, da imajo tam 2000 krav in seveda izločajo slabe, katerih pa mi ne moremo kupovati, dobrih pa posestvo noče prodati. Na naših posestvih smo zadevo uredili tako, da vršimo selekcijo in izločamo krave, ki dajejo manj kot 1700 litrov mleka. Druge polnismo naši.

Nato se je oglašil k besedi Ostoj Tuma, ki je dejal, da v poročilu ni zasledil, da bi bila v program vključene tudi farme za perutnino ali podobno. Po njegovem mnenju bi bilo pametno če bi se v program proizvodnje vključile tudi takšne farme, kjer so zato pogoji. Tov. Tumi je bilo pojasnjeno, da je tudi to predvideno v programu.

Razpravo je zaključil dr. Marjan Dermastia s tem, da je predlagal, da se da na glasovanje odobritev celotnega poročila komisije o pregledu kmetijskih posestev in predloge, ki jih je dala komisija s pripombami vred, ki so bile iznešene v razpravi.

Predsednik OLO je opozoril na problem vprašanja arondacije posestev in je predlagal, da se predlog konkretno zira na ta način, da se za zadolži Odbor za kmetijstvo in Svet za gospodarstvo, ki naj podvzame potrebne ukrepe in zadolži posamezne ljudi za to delo, ki naj se financira iz Sklada za pospeševanje kmetijstva.

Nato sta oba zbor za ločenim glasovanjem odobrila celotno poročilo in sprejela sklepe, ki jih je predlagala komisija, ki jih je pregledala posestva, obenem s pripombami iznešenimi v razpravi in s predlogom, ki ga je dal dr. Marjan Dermastia.

POPRAVEK

odloka o ureditvi gozdne službe v okraju Ljubljana

V št. 30 »Glasnika« z dne 11. 4. 1956 objavljen odlok o ureditvi gozdarske službe v okraju Ljubljana se deloma izpremeni, in sicer V ZADNJEM ODSTAVKU 6. ČLENA, TAKO DA SE NOVO BESEDILO GLASE: »Sistemizacija delovnih mest predlaga šef uprave okrajnega ljudskemu odboru. Odločbe o ljudskih razmerjih uslužbencev uprave izdaja tajnik okrajnega ljudskega odbora predlogu šefa uprave, oziroma predsednik ljudskega odbora glede onih uslužbencev, ki jih postavlja ljudski odbor.«

PREDPISI OLO LJUBLJANA, SPREJETI NA 7. REDNI SEJI DNE 13. APRILA 1956

Odlok

o spremembah in dopolnitvah predpisov o občinskih taksah, veljavnih na območju okraja Ljubljana, ki ga je

na podlagi pripombe II. k 2. členu, pripombe V, k tar. številki 1 in pripomb I. in II. k tarifni številki 64. in 3. člena Uredbe o spremembah in dopolnitvah taksne tarife zakona o taksah (Ur. list FLRJ št. 6-38-56) izdal Okrajni ljudski odbor Ljubljana na 7. skupni seji okrajnega zbora in zbora proizvajalcev dne 13. aprila 1956.

1. člen

Poleg taks, ki se plačujejo po veljavnih predpisih, kolikor se s tem odlokom ne spremenijo ali dopolnijo, se pobirajo v okraju Ljubljana občinske takse, predpisane v čl. 2, 3 in 4 tega odloka.

2. člen

Občinska taksa za cestna motorna vozila

Za vsa cestna motorna vozila se plačuje občinska taksa v višini 10% od zvezne takse po zakonu o taksah, toda za avtomobile največ 2.000 din.

Plačila te takse so oproščeni Jugoslovanska ljudska armada, Ljudska milica, Ljudska tehnika, Rdeči križ, Reševalne postaje, Gasilska milica, Prostovoljna gasilska društva in vsi državni uradi, finančno samostojni zavodi, proračunske ustanove in osebe, ki rabijo vozilo zaradi svoje invalidnosti.

To takso je treba plačati pri upravi za dohodke občinskega ljudskega odbora vsako leto enkrat pred registracijo, katere rok določa Tajništvo za notranje zadeve OLO.

3. člen

Takse za posest psov

Za posest psov v ožjem mestnem območju znaša občinska taksa letno:

1. Za psa čuvaja 200 din.

2. Za lovskega psa z rodovnikom 300 din.

3. Za lovskega psa brez rodovnika 500 d.n.

4. Za vse druge pse 1.000 din.

Za ožje mestno območje se smatrajo območja mest Ljubljana, Vrhnika, Domžale, Kamnik in Litija, na katerem se plačuje davek na dohodek od zgradb.

Za psa, ki izpolni 6 mesecev starosti šele v drugi polovici koledarskega leta, občinske takse za to leto ni treba plačati.

Občinske takse so oproščeni varnostni organi za posest uradnih psov, lastniki lavinskih in reševalnih psov ter lastniki psov, ki vodijo slepce.

To takso pobere občinski ljudski odbor ob popisu psov, ob cepljenju psov, ožroma ob delitvi kovinskih znamk in jo uniči na dovoljenju za posest psov.

4. člen

Takse na potrdilo o lastništvu in zdravju živine

Za vsako potrdilo o lastništvu in zdravju živine (živinski potni list) se plača občinska taksa v višini 20% zvezne takse po zakonu o taksah. V isti višini se plača tudi občinska taksa za prenos lastniške pravice na živino na kupca.

5. člen

Taksne oprostitve, ki veljajo za državne takse, veljajo tudi za oprostitve občinskih taks.

6. člen

Ko začne veljati ta odlok, prenehajo na območju okraja Ljubljana veljati:

1. Tar. št. 7, 8 in 9 tarife občinskih taks Odloka o občinskih taksah (Ur. l. LRS št. 19-378-55) v okraju Ljubljana-okolica.

2. Tar. št. 7, 8 in 9 tarife obč. taks odloka o pobiranju občinskih taks (Ur. l. LRS št. 20-380-55) na območju biv. MLO Ljubljana.

3. Drugi odstavek tar. št. 3 in tar. št. 11 tarife občinskih taks Odloka o uvedbi občinskih taks in občinskega prometnega davka (Ur. l. LRS št. 6-159-55) v okraju Postojna.

4. Tč. 2 in 3 tar. številke 3 in tar. št. 8 tarife občinskih taks Odloka o uvedbi občinskih taks in občinskega prometnega davka (Ur. l. LRS št. 25-369-54) v okraju Kranj.

5. Tč. 2 in 3 tar. št. 3 in tar. št. 8 tarife občinskih taks Odloka o uvedbi občinskih taks in občinskega prometnega davka (Ur. l. LRS št. 34-517-54) v okraju Novo mesto.

6. Tč. 2 tar. št. 3, tar. št. 12, tar. št. 13 tarife občinskih taks Odloka o upeljavi občinskih taks in občinskega prometnega davka (Ur. l. LRS št. 46-705-54) v okraju Trbovlje.

7. člen

Ta odlok začne veljati z dnem objave v »Glasniku«, uporablja pa se od 1. januarja 1956.

Predsednik

Okrajnega ljudskega odbora:
Dr. Marijan Dermastia, l. r.

ODLOK o turistični taksi

Na 7. skupni seji okrajnega zbora in zbora proizvajalcev z dne 13. 4. 1956 je OLO Ljubljana razpravljal po predlogu Sveta za gospodarstvo tudi o priporočilu občinskega ljudskega odbora na območju okraja Ljubljana, da sprejmejo odlok o turistični taksi.

To priporočilo je bilo dana iz razloga, da se na vsem območju OLO Ljubljana uvede enotno pobiranje teh taks in da bi se zlasti tudi turistična taksa določila v današnjem pogojem primerni višini. Doslej se je v okraju Ljubljana pobirala turistična taksa samo na območju bivšega MLO Ljubljana. Svet za gospodarstvo je proučil vse razpoložljive podatke ter obravnaval več variant turistične takse. Prišel je do zaključka, da je najumestnejše, da se na vsem območju okraja uvede enotna turistična taksa.

Po celotni proučitvi problema je OLO Ljubljana izdal priporočilo občinskemu ljudskemu odboru na območju okraja Ljubljana, da sprejmejo na osnovi 3. člena uredbe o pravici ljudskih odborov, da lahko predpisujejo takse in prometni davek (Ur. l. FLRJ št. 19-53 in št. 24-55), po predhodni pridržitvi OLO Ljubljana odlok o pobiranju turistične takse, ki naj bi se glasil:

1. člen

S tem odlokom se predpisuje turistična taksa za osebe, ki prenočujejo kot turisti v krajih na območju občine....., ki so proglašeni za turistične kraje.

2. člen

Za turista se smatra vsakdo, ki nima na območju turistične-

ga kraja iz 1. člena tega odloka stalnega bivališča in prenočuje v takem kraju vsaj enkrat v obratih, navedenih v prvem odstavku 4. člena tega odloka.

3. člen

Turistična taksa se pobira od nočin.

4. člen

Turistično takso so dolžni plačevati turisti, ki prenočujejo v državnem, združenem in zasebnem gostišču oziroma gostinskem podjetju, v dijaških domovih in internatih ali v registrirani turistični sobi proti plačilu ustrezne najemnine, in sicer:

A. V času od 1. aprila do 31. oktobra:

a) V hotelih kategorije A in B v znesku 100 din od noči.

b) V hotelih kategorije C v znesku 80 din od noči.

OSTALE TOČKE DNEVNEGA REDA

o katerih je razpravljala Okrajni ljudski odbor na svoji 7. seji

II.

Po poročilu in razpravi o pregledu kmetijskih posestev je bilo na dnevnem redu Poročilo tajnika OLO o upravi okrajnega in občinskih ljudskih odborov. Dopolnitve k poročilu so bile objavljene v 31. številki »Glasnika«.

O poročilu so razpravljali ljudski odborniki: dr. Helj Modic, ing. Ivo Klemenčič, Georgij Kostjukovsky, Gregor Irt, Ostož Tuma, dr. Jože Pretnar in Vinko Stržaj.

V razpravi je bilo iznešeno, da je bilo delo uprave Okrajnega ljudskega odbora uspešno in da so tudi upravni organi občinskih ljudskih odborov kljub vsem pomanjkljivostim, ki jih še kažejo v svojem poslovanju, vendar napredovali. Komunalni sistem je dal že sedaj pozitivne rezultate, ki se kažejo v velikem zanimanju državljanov za delo ljudskega odbora, ker imajo vsled decentralizacije državljanji možnost razpravljati o konkretnih problemih, ki jih najbolj zanimajo v kraju, kjer živijo.

Glede strokovnega kadra je bilo v diskusiji iznešeno, da bi bilo treba pravniške sistematično usmerjati na delo občinskih. Prav tako je bilo govora tudi o obveznem stažu pravnikov na občinah, tako kot je to urejeno za zdravnike. S tem v zvezi je bilo sprejeto tudi priporočilo, ki ga je dal ljudski odbornik Ostož Tuma, da bi se tudi za pravniške uvedla obvezna služba na občinah.

V razpravi je bilo nadalje tudi iznešeno, da bi bilo treba preštudirati še enkrat, ali spadajo vse zadeve pred ljudski odbor, ki jih mora v smislu zakonitih predpisov ljudski odbor danes obravnavati. Dejstvo je, da so nekatere stvari take narave, o katerih ljudski odborniki glasujejo le formalno, ker so nekatere stvari take narave, da se na sejah ne morejo v stvar poglobiti (n. pr. garancijske izjave, nekatere personalne zadeve itd.).

Po razpravi sta oba zbora ločeno glasovala in sprejela v celoti tajnikovo poročilo.

IV.

V četrti točki dnevnega reda je ljudski odbor sprejel Odlok o prepovedi predelave odkupljenega in zbranega mleka na ob-

močju okraja Ljubljana. Obrazložitev odloka je dal predsednik Sveta za gospodarstvo ing. Ivo Klemenčič. Obrazložitev je bila že objavljena v 28. št. »Glasnika«, odlok pa je bil objavljen v 31. št. »Glasnika«.

O predlogu odloka so razpravljali ljudski odborniki: Zagar-Tomičević Fani, ing. Vera Marentič, dr. Jože Pretnar, Leo Kovačič, Andrej Petelin, ing. Ivo Klemenčič, razpravo pa je zaključil dr. Marjan Dermastia, ki je poudaril, da predstavlja odlok prvi korak k urejevanju odnosov v mlekarstvu režimu. Vzporedno s tem vprašanjem pa bo treba rešiti tudi vprašanje mlekarstva rajonov velikega potrošniškega centra, ki pa bo vsekakor segal izven območja ljubljanskega okraja. Sedanjim mlekarstvom obratom pa bo treba dosedanj način obratovanja prilagoditi novemu režimu, ki bo stopil v veljavo s sprejetjem navedenega odloka, to se pravi, ko bo pričela poslovati »Ljubljanska mlekar« v novih prostorih.

Obenem s sprejetjem odloka je ljudski odbor dal pooblastilo Svetu za gospodarstvo, da v zvezi s tem odlokom izvede vse ukrepe, ki bodo potrebni v novem režimu.

V. Ljudski odbor je nato razpravljal in sprejel priporočilo občinskemu ljudskemu odboru za sprejem Odloka o turistični taksi, ter razpravljal in sprejel odlok o občinskih taksah v smislu predpisov uredbe o spremembah in dopolnitvah taksne tarife Zakona o taksah. Odlok je objavljen v današnji številki »Glasnika«.

Priporočilo za sprejem odloka o turistični taksi je obrazložil ing. Ivo Klemenčič, nakar se je razvila živahna razprava, v kateri so sodelovali: Henrik Zdešar, Leo Kovačič, dr. Jože Pretnar, Stane Fele, Franc Sitar, Gaber Zorec in Ostož Tuma. Čeprav so bila o tej zadevi v razpravi izražena različna mnenja, se je vendarle razprava zaključila s tem, da je odlok o turistični taksi, ki naj bi ga sprejele občine v obliki, v kakršni ga je predlagal Svet za gospodarstvo, potreben. Zato so bila priporočila po razčiščenju gotovih vprašanj soglasno sprejeta.

VI. V zvezi s to točko dnevnega reda, je nato ljudski odbor soglasno sprejel tudi odločbo o ustanovitvi »Sklada za pospeševanje turizma«, ki je bil objavljen v 31. št. »Glasnika«.

V VI. točki dnevnega reda je ljudski odbor sprejel Odlok o ureditvi gozdarske službe v okraju Ljubljana, katerega je obrazložil Franc Sitar. Odlok je bil objavljen v 30. št. »Glasnika«.

VII. Ljudski odbor je sprejel Odločbo o ustanovitvi finančno-samostojnega zavoda za nazivom »Zavod za organizacijo poslovanja gospodarskih organizacij«. Obrazložitev odločbe je podal Zdravko Rakušček, bila pa je objavljena v 29. številki »Glasnika«. Odločba pa je bila objavljena v 31. številki »Glasnika«.

O ustanovitvi tega zveda je bila obširna razprava, katere so se udeležili ljudski odborniki: dr. Jože Pretnar, Lojze Matelič, ing. Ivo Klemenčič, Ivan Curk, Jože Gasparič, Janko Dekleva, Joško Gorjanc, Ostož Tuma in dr. Marjan Dermastia.

VIII. Ljudski odbor je dal pridržitve k sklepom občinskih ljudskih odborov:

a) o razrešitvi delavskega sveta in uvedbi prisilne uprave v podjetju »Zales« v Litiji;

b) o prenehanju poslovanja Gostinskega podjetja Ig;

c) o razrešitvi upravnega odbora in uvedbi prisilne uprave Kmetijskega posestva Zadobrova;

č) o uvedbi prisilne uprave v gostinskem podjetju »Pri Spanu«;

d) o prenehanju poslovanja podjetja »Mesarija« Logatec;

e) o uvedbi prisilne uprave pri trgovskem podjetju »Železničar« v Ljubljani.

O teh zadevah so razpravljali ljudski odborniki: Zagar-Tomičević Fani, Zdravko Rakušček, Vinko Stržaj, Rafael Štola, Franc Grdadolnik, Ivan Curk, ing. Ivo Klemenčič in dr. Jože Pretnar.

Razprava je zavzela stališča, da je treba proti odgovornim uslužbencem v gospodarskih organizacijah, ki so zagrebeli kršnokolaj kaznivno dejanje, bodisi naklepno, ali malomarno v

ostalih množičnih organizacij, kadar se v skupinah nastanejo v za to določenih domovih, šolah, šotorih in podobno, c) osebe, ki prenočujejo v planinskih kočah.

Občinski ljudski odbor lahko odobri še nadaljnje oprostitve odnosno olajšave pri plačevanju turistične takse.

7. člen

S turistično takso zbrana sredstva odvaža občinski ljudski odbor v poseben sklad: »Sklad za pospeševanje turizma«, ki se ustanovi pri Turistični konferenci v okraju Ljubljana.

8. člen

Ta odlok velja od dneva objave v »Glasniku« OLO Ljubljana.

Istočasno s tem priporočilom je OLO Ljubljana izdal tudi odločbo o ustanovitvi »Sklada za pospeševanje turizma«, ki je bila objavljena v 31. številki »Glasnika« z dne 20. aprila 1956.

